

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА

ЧЖАН НЯНЬХУА

УДК 378.137:016(043.3)

**ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ У
ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВИХ ДИСЦИПЛІН**

13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник доктор педагогічних наук, професор
КОЗИР Алла Володимирівна,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова, завідувач
кафедри теорії та методики музичної освіти,
хорового співу і диригування.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
ЛАБУНЕЦЬ Віктор Миколайович,
Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка, декан
педагогічного університету;

кандидат педагогічних наук, доцент
ПАРФЕНТЬЄВА Ірина Петрівна,
Миколаївський національний університет
імені В.О. Сухомлинського, доцент
кафедри музичного мистецтва.

Захист відбудеться 30 січня 2018 року о 16 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розіслано 28 грудня 2017 р.

Вчений секретар

спеціалізованої вченої ради

Л.І. Паньків

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап у розвитку музичної педагогіки вимагає від майбутніх учителів багатогранної підготовки не лише в сфері своєї спеціальності, але і в інших, наближених до неї сферах наукового знання і культури в цілому. Зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві, детерміновані історичним розвитком нашої держави, входженням України у світовий освітньо-інформаційний простір. Про зростання ролі інформаційного забезпечення в суспільстві свідчать: Закони України «Про вищу освіту», «Про Національну програму інформатизації», «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» та ін. В епоху інформатизації зростає роль освіти, що є основою соціального та духовного розвитку суспільства, особливо на етапі входження в європейський освітній простір.

Зміни в системі освіти (в тому числі й музичної) за останні роки розширилися до значних масштабів, тому її реформування вимагає від педагогів уміння перебудовуватися в мінливих умовах, вміння застосовувати знання, отримані під час навчання у вищому навчальному закладі в своїй роботі з новим поколінням інформаційної епохи. Інформатизація освіти вимагає відповідності фахової підготовки майбутніх учителів сучасному рівню інформатизації суспільства. Однією з глобальних цілей інформатизації освіти є підготовка вчителів, які володіють високим рівнем інформаційної компетентності, готові її впроваджувати у процес інформатизації освіти. Інформаційна компетентність виявляється в умінні технологічно мислити й передбачає наявність аналітичних, проектних, прогностичних умінь у засвоєнні й застосуванні інформації. Тому актуальним на сучасному етапі є формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики в процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін.

Проблемам підготовки вчителів на сучасному етапі інформатизації суспільства присвячені дослідження філософів (В.Андрущенко, Г.Васянович, І.Зязюн, В.Кремень, В.Кудін та ін.), психологів (Г.Балл, І.Бех, О.Кульчицька, Л.Мітіна, О.Моляко, В.Семиченко та ін.), педагогів (С.Гончаренко, Н.Гузій, Р.Гуревич, Н.Мойсеюк, О.Пехота, С.Сисоєва та ін.). Дисертаційні дослідження С.Гулько, Є.Данильчук, А.Коломієць, І.Смірної, Л.Макаренко та ін. присвячені формуванню інформаційної культури майбутніх учителів.

Питання підготовки майбутніх учителів музики до продуктивної діяльності в умовах інформаційного суспільства розглядали Е.Абдулін, Н.Гуральник, Л.Коваль, Л.Куненко, В.Лабунець, Л.Масол, О.Михайліченко, І.Мостова, С.Науменко, О.Олексюк, Г.Падалка, Л.Паньків, Т.Пляченко, Г.Побережна, О.Ростовський, О.Рудницька, В.Федоришин, В.Шульгіна, О.Щолокова, Д.Юник та ін.

Діяльність викладачів циклу диригентсько-хорових дисциплін у ВНЗ зорієнтована на розвиток пізнавальних, адаптаційних здібностей студента за допомогою інноваційних педагогічних інформаційних технологій і залучення інших учасників навчального процесу, що виступає як серія взаємопов'язаних дій, які визначаються основними функціями підготовки фахівців мистецького профілю. Останнє ми розглядаємо як явище, що залежить від умов навчального процесу, який змінюється відповідно до їх змісту і визначається як форма прояву викладачами компетентності в процесі організації навчальної діяльності студентів.

Аналіз робіт свідчить про наявність наукового підґрунтя для формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики в процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін (А.Авдієвський, А.Єгоров, М.Канерштейн, М.Колесса, С.Мархлевський, А.Пазовський, К.Пігров, К.Птиця, Є.Савчук та ін.) та розробки методик диригентсько-хорового навчання майбутніх фахівців (А.Болгарський, А.Бондаренко, Д.Бондаренко, Г.Єржемський, І.Гавран, В.Живов, Л.Зінов'єва, І.Коваленко, П.Ковалик, А.Козир, О.Коренюк, А.Лашенко, А.Мартинюк, І.Парфент'єва, Т.Смирнова, І.Топчієва, Л.Хлебнікова та ін.). З теорії та методики диригентсько-хорового навчання за останній час з'явилися роботи китайських науковців, які вони виконали в Україні (Бай Шаожун, Вей Лімін, Лінь Хай, Лі Цзюньшен, Лянь Лю, Феб Ібінь, Чжан Вейцзя, Чжай Хуань, Чжан Лу, Чжао Вейфан, Хуань Сюань та ін.). Водночас методика формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики в процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін як цілісна організаційно-методична система не була предметом дослідження у музично-педагогічній освіті.

Аналіз сучасної філософської, психолого-педагогічної, музикознавчої літератури з питань підготовки майбутнього вчителя музики, зокрема оволодіння ним художньо-інформаційної компетентністю, соціально-педагогічна значущість проблеми та її недостатня теоретична й методична розробка зумовили актуальність та дали підстави для визначення теми дисертаційного дослідження: *«Формування художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін»*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування Інституту мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова з проблеми «Зміст, форми, методи і засоби вдосконалення підготовки вчителів музики» (протокол № 5 від 26 грудня 2014 року). Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 10 від 26 травня 2015 року).

Мета дослідження - розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику формування художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі диригентсько-хорового навчання.

Об'єкт дослідження - процес диригентсько-хорової підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

Предмет дослідження - методика формування художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін.

Виходячи з мети дослідження, нами були поставлені наступні **завдання**:

1. Проаналізувати стан досліджуваної проблеми в психолого-педагогічній науці, мистецтвознавстві та практиці.

2. Теоретично обґрунтувати, визначити сутність, зміст і функції художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі диригентсько-хорового навчання.

3. Розробити компонентну структуру, визначити критерії, показники, встановити рівні сформованості художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики.

4. Розробити принципи і методичну модель художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі диригентсько-хорової підготовки.

5. Розробити та апробувати педагогічні умови формування художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв в процесі диригентсько-хорового навчання.

5. Експериментально перевірити методичні основи художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі диригентсько-хорової підготовки.

Методи дослідження. Для розв'язання поданих завдань використані загальнонаукові методи: аналітичні – для вивчення філософських, психолого-педагогічних, методичних та мистецтвознавчих досліджень, нормативних документів, а також реального досвіду підготовки майбутніх учителів музики у вищих музично-педагогічних закладах з метою встановлення теоретичного й практичного рівнів розв'язання проблеми; узагальнення – для визначення наукового апарату дослідження, формулювання його концептуальних положень та висновків; системно-структурні – для виявлення компонентної структури художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики; моделювання – для дослідження процесів шляхом конструювання моделі формування художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін, що відображає взаємозв'язки між елементами досліджуваного феномена; спостереження, обговорення, опитування, порівняння – для виявлення рівнів художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики; оцінювання – для систематичного дослідження основних характеристик

художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін; експериментальні – для аналізу реального стану, відстеження динаміки, перевірки ефективності методики формування художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін; статистичний – для доведення достовірності й ефективності результатів педагогічного експерименту.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що: *вперше розкрито* сутність поняття «художньо-інформаційна компетентність майбутнього вчителя музики»; *виявлено* педагогічні принципи художньої освіти та її функції; *розроблено* поетапну методику формування художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів;

розроблена компонентна структура, критерії, показники та методична модель художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики;

подальший розвиток отримали способи комплексної діагностики та рівні сформованості художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики України і Китаю;

розширена теоретико-методична основа диригентсько-хорового навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

Теоретико-методологічною основою дослідження є наукові ідеї в галузі філософії, педагогіки, психології, мистецтвознавства, висновки сучасних міждисциплінарних досліджень щодо різних напрямів методичної підготовки майбутніх учителів музики, розробка принципів і засобів формування художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики, визначення шляхів оптимізації диригентсько-хорового навчання, а саме: роботи філософів (В.Андрущенко, Г.Васянович, І.Зязюн, В.Кремень, В.Кудін та ін.), психологів (Г.Балл, І.Бех, О.Кульчицька, Л.Мітіна, О.Моляко, В.Семиченко та ін.), педагогів (С.Гончаренко, Н.Гузій, Р.Гуревич, Н.Мойсеюк, О.Пехота, С.Сисоєва та ін.) з питань підготовки вчителів на сучасному етапі інформатизації суспільства та розробок сутнісних характеристик формування інформаційної культури майбутніх учителів (С.Гунько, Є.Данильчук, А.Коломієць, І.Смірнова, Л.Макаренко та ін.); праці видатних діячів науки та культури про роль мистецтва як засобу творення особистості (Б.Асаф'єв, Л.Виготський, І.Зязюн, Є.Назайкінський, С.Рубінштейн, В.Сухомлинський, Б.Яворський та ін.); роботи з підготовки майбутніх учителів музики до продуктивної діяльності (Е.Абдуллін, О.Апраксіна, Н.Гуральник, Л.Коваль, Л.Куненко, В.Лабунець, Л.Масол, І.Мостова, С.Науменко, О.Олексюк, Г.Падалка, Т.Пляченко, Г.Побережна, О.Ростовський, О.Рудницька, В.Шульгіна, О.Щолокова, Д.Юник та ін.); узагальненні наукові праці з підготовки майбутніх учителів музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін (А.Авдієвський, А.Єгоров, М.Канерштейн, М.Колесса, А.Пазовський, К.Пігров, К.Птиця, Є.Савчук та ін.); розробки методик диригентсько-хорового навчання майбутніх фахівців

(А.Болгарський, Д.Бондаренко, Г.Єржемський, І.Гавран, Л.Зінов'єва, П.Ковалик, А.Козир, О.Коренюк, А.Лашенко, А.Мартинюк, Т.Смирнова, І.Топчієва, Л.Хлебнікова та ін.).

Практичне значення дослідження. Основні теоретичні положення дослідження та методичні рекомендації можуть бути використані як навчальний матеріал у курсах: «Методика музичного виховання», «Практикум роботи з хором», «Методика викладання диригентсько-хорових дисциплін» тощо; у процесі індивідуальних занять з хорового диригування майбутніх учителів музики, колективного музикування, педагогічної практики студентів. Систематизація музично-педагогічних та інтерактивних знань, навичок, умінь, одержаних на факультетах мистецтв педагогічних університетів, дозволяють інтегрувати їх в освітнє середовище КНР з урахуванням національних, ментальних, освітніх та культурних особливостей.

Апробація результатів дослідження проводилась у процесі виступів і обговорень основних положень та результатів дослідження на науково-методичних і науково-практичних конференціях, педагогічних нарадах. Міжнародних: «Педагогічні читання пам'яті професора О.П. Рудницької» (Київ, 2014), «Сучасні аспекти проектування мистецької освіти» (Тайюань, Китай, 2014); «Мистецька освіта у вимірах сучасності» (Київ, 2014), «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти» (Київ, 2015, 2017); «Мистецька освіта в Україні: проблеми теорії і практики» (Київ, 2014); «Сучасні проблеми виконавської підготовки викладачів мистецьких дисциплін» (Херсон, 2016, 2017); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Час мистецької освіти: традиції і новаторство» (Харків, 2016); I Міжнародні читання пам'яті академіка А.Авдієвського (2017); на засіданнях кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені А.Авдієвського та щорічних звітних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу, аспірантів і докторантів Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, 2014-2017).

Впровадження результатів дисертаційного дослідження здійснено в навчально-виховний процес: факультету мистецтв імені А.Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка № 07-10/1188 від 30.06. 2017 р.), ДВНЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (довідка № 1276/17 від 12.06. 2017 р.), Донбаського державного педагогічного університету (довідка № 68-17-464 від 19.06. 2017 р.).

Вірогідність і аргументованість результатів дослідження забезпечується методологічним і теоретичним обґрунтуванням його вихідних позицій; музикознавчим та психолого-педагогічним аспектами; використанням комплексу взаємопов'язаних методів, адекватних об'єкту, предмету, меті та завданням дослідження; дослідно-експериментальною роботою; результатами кількісної та якісної експериментальної перевірки

розроблених методичних рекомендацій; позитивними наслідками впровадження у навчально-виховний процес інститутів мистецтв й музично-педагогічних факультетів педагогічних університетів розроблених методичних рекомендацій.

Публікації. Основні теоретичні положення, результати та висновки дисертаційного дослідження висвітлені в 8 одноосібних науково-методичних публікаціях автора, 5 з яких представлено в провідних фахових виданнях з педагогіки й 1 стаття в зарубіжному науковому виданні.

Структура і обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (197 найменувань, з них 7 іноземними мовами). Основний текст дисертації складає 181 сторінка, загальний обсяг роботи – 233 сторінки. Робота містить 19 таблиць, 8 рисунків, що разом з додатками становить 35 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження з позиції сучасних вимог до музично-педагогічної підготовки студентів, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, розкрито наукову новизну, охарактеризовано методи, теоретичне та практичне значення одержаних результатів, наведено дані щодо апробації та впровадження їх у педагогічну практику.

У **першому** розділі - *«Теоретичні основи дослідження художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики»* розглянуто зміст художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін, розкрито її сутність і розроблено структуру даного феномена.

Необхідність орієнтації педагогічного процесу на індивідуалізацію людини, узгодження її особистісного досвіду із змістом освіти вимагають переосмислення змісту, методів і прийомів фахової підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. З цієї позиції поняття «художньо-інформаційна компетентність майбутніх учителів музики» не відноситься до числа достатньо розроблених у вітчизняній психолого-педагогічній та мистецтвознавчій літературі. Основою компетентності вчителя є активне знання закономірностей особистісного розвитку людини. Психолого-педагогічні складові компетентності вчителя включають специфіку засвоєння навчального матеріалу конкретними учнями у відповідності з віковими та індивідуальними характеристиками; соціально-психологічні (знання про особливості навчально-пізнавальної, творчої й комунікативної діяльності учнів); аутопсихологічні (знання про досягнення та недоліки власної фахової діяльності, особистісні та характерологічні особливості вчителя у професійній роботі). Компетентність дозволяє

особистості визначити, ідентифікувати та розв'язати, незалежно від контексту, проблеми, що характерні для художньо-музичної діяльності.

З урахуванням об'єктивних та суб'єктивних факторів формування художньо-інформаційної компетентності студентів мистецьких факультетів, дисципліни диригентсько-хорового циклу виділенні нами як опорні у підготовці вчителя музики за двома параметрами, котрі визначають їх основне призначення, а саме: сприяти формуванню якостей, які забезпечують можливість реалізації професійно-педагогічної діяльності (вокально-хорової, виконавської); готувати майбутніх учителів музики до такого виду дитячої творчості, котра є найбільш важливою (співацька діяльність, яка є ментальною для України) та найбільш поширеною в умовах загальноосвітньої школи; створювати максимально сприятливі умови для практичної підготовки студентів до роботи з творчими дитячими колективами.

Інформаційна компетентність майбутнього вчителя музики передбачає високий рівень наукового мислення, що спрямовується на організацію самостійної інформаційної діяльності на засадах системно-цілісного, комунікативного, акмеологічного, проєктивного та творчого підходів. Це дало змогу систематизувати, логічно вибудувати теоретичний матеріал та, відповідно до обраних загальнонаукових методологічних підходів, визначити значущість вивчення диригентсько-хорових дисциплін у формуванні художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

Реалізація зазначених підходів сприяла визначенню компонентної структури художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін, що складається з: мотиваційно-пізнавального, когнітивно-операційного, конструктивно-дослідницького, виконавсько-творчого підходів. Структурний аналіз художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики дозволив виокремити взаємозв'язки, взаємовідносини, підпорядкованість компонентів методичної системи. Основними функціями художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів визначено: культурологічну, комунікативну, оцінювальну, сугестивну, творчо-корекційну.

На основі проведеного аналізу компетентність учителя музики ми розглядаємо як комплекс знань, умінь і навичок, що дозволяє йому кваліфіковано виконувати практичну діяльність. З цієї позиції *художньо-інформаційна компетентність майбутнього вчителя музики - складне, особистісне утворення, яке інтегрує в собі кооперативну, комунікативну, особистісну, когнітивну, рефлексивну, творчу компетенції, що базується на мікропроцесорній інформаційній техніці. У цілісному сприйнятті даного феномена перераховані види визначають рівень сформованості художньо-інформаційної компетентності у суб'єктів навчальної діяльності.*

У другому розділі дисертації – «Методичні основи художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики» - розроблено критерії, показники та рівні художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів, подано обґрунтування принципів та педагогічних умов формування означеного феномена.

У структурі художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики *мотиваційно-пізнавальний* компонент передбачає глибоку стабільну спрямованість особистісних уподобань студентів у руслі оволодіння ними художньою інформацією. *Когнітивно-операційний* компонент забезпечує ефективність дій щодо формування художньо-інформаційної компетентності, підвищує їх усвідомлення. *Конструктивно-дослідницький* компонент характеризує здатність студентів до конструктивного оцінювання мистецьких явищ, до корекції власної навчальної діяльності на диригентсько-хорових заняттях. *Виконавсько-творчий* компонент передбачає здатність студентів до художньо-досконалого втілення творчих знахідок у практичній діяльності в умовах реалізації педагогічної взаємодії на діалогічній основі, а також спроможність студентів до активізації та усвідомлення інноваційно-інформаційних освітніх тенденцій.

Критерієм мотиваційно-пізнавального компонента визначено *міру позитивного ставлення до набуття власного художньо-інформаційного досвіду* (показники: прояв активності у процесі збору художньої інформації, вияв інтелектуальних умінь під час диригентсько-хорових занять, прояв стабільного інтересу до музично-педагогічної діяльності, уміння впроваджувати художні цінності в інформаційне середовище).

Критерієм когнітивно-операційного компонента є *ступінь теоретико-прикладної готовності студентів до використання ціннісно-інформаційного досвіду* (показники: використання ціннісно-інформаційного досвіду на основі різних інформаційних джерел, вміння виконувати інформаційно-комунікативну роботу засобами мультимедіа, використання художніх знань у самостійній роботі над музичним твором).

Критерієм конструктивно-дослідницького компонента визначено *міру критичного оцінювання художньої інформації, осмислення педагогічних дій студентів* (показники: вміння здійснювати художньо-образні порівняння, врахування законів діалогової взаємодії, проведення стильових мистецьких аналогій в інформаційному просторі, вироблення власної позиції з приводу музично-виконавського втілення художнього задуму мистецького твору).

Критерієм виконавсько-творчого компонента є *ступінь прояву артистизму студентів у виконавській діяльності та самостійності в музично-педагогічному інформаційному просторі* (показники: уміння використовувати в інформаційній роботі логічне мислення, здатність до емоційного переживання, інтуїтивне осягнення змісту художніх образів, виявлення артистичних умінь під час творчої роботи).

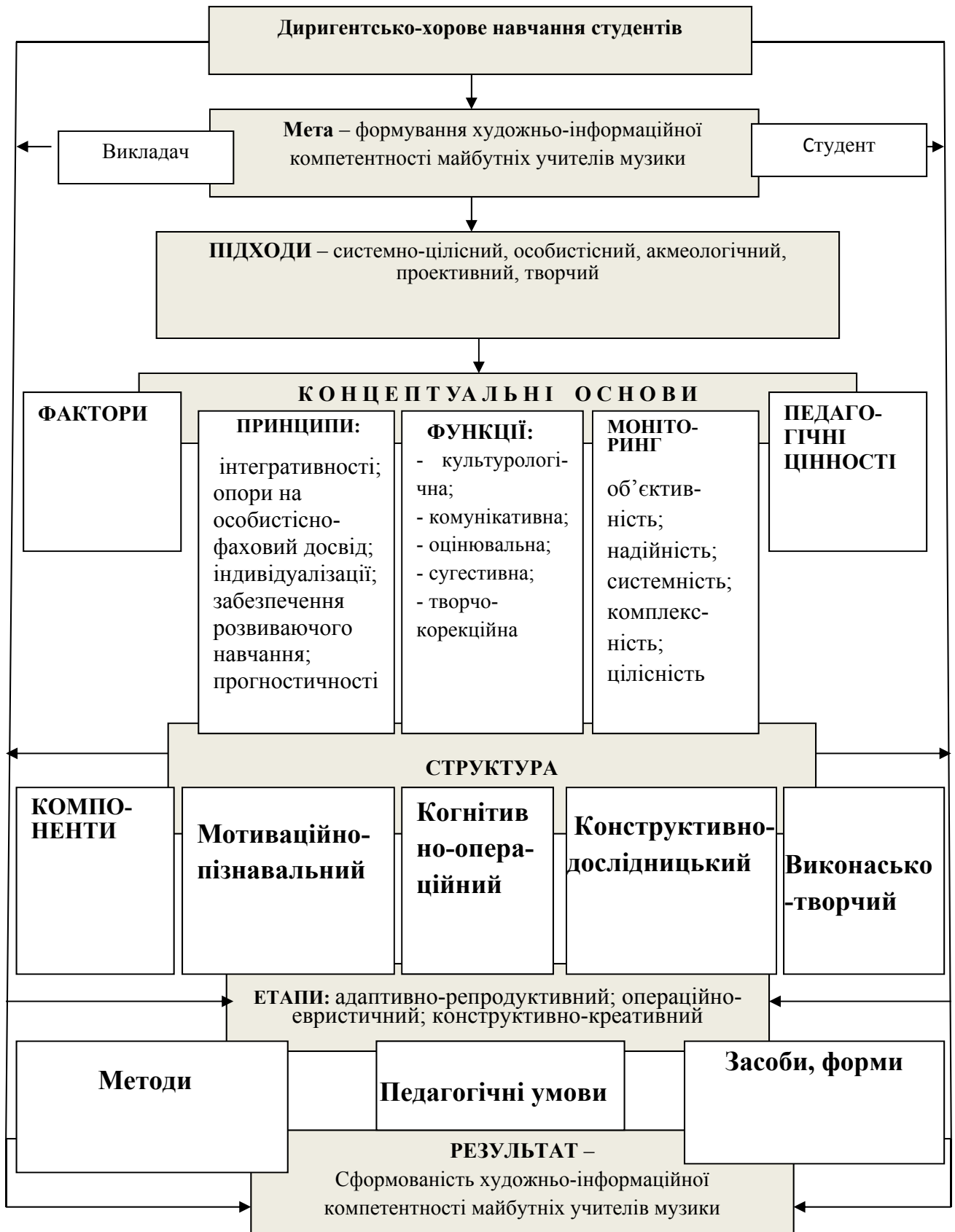

Рис. 1 Методична модель художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики

Враховуючи основні чинники, що спонукають мистецьку освіту реалізувати принципи мистецької освіти та проектуючи пріоритетні напрями подальшого її розвитку, серед провідних принципів нами виокремлено наступні: інтегративності; опори на особистісно-фаховий досвід; індивідуалізації; забезпечення розвиваючого навчання; прогностичності.

До педагогічних умов формування художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін відносимо такі: *забезпечення системного вивчення художньої інформації; ефективну організацію художньо-інформаційного середовища; інтенсифікацію художньо-інформаційної діяльності на диригентсько-хорових заняттях.*

Вищезазначене дозволило розробити методичну модель художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики, що від постановки мети до відбору підходів, принципів і ефективних методів художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики становить повний технологічний цикл (див. рис. 1).

У **третьому** розділі – *«Дослідно-експериментальна робота з формування художньо-інформаційної компетентності студентів у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін»* - представлено розроблену програму експериментальної роботи: констатувально-діагностичну, формувальну та контрольну, наведено результати формувального етапу експерименту.

Зміст та хід дослідно-експериментальної роботи на констатувальному етапі експерименту дозволили визначити рівні сформованості художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики у процесі диригентсько-хорової підготовки, а саме: високий, середній, низький. Застосування на етапі діагностики комплексної оцінки рівнів сформованості даного феномена дозволило засвідчити, що більшість студентів не досягали високого рівня, а зайняли позиції на середньому та низькому рівнях. Це дало підстави для застосування спеціально розробленої поетапної методики формування художньо-інформаційної компетентності студентів.

Розроблена нами методика формування художньо-інформаційної компетентності орієнтована на впровадження у фахову підготовку майбутніх учителів музики системи, що складається з трьох етапів: I - *адаптивно-репродуктивний етап* – спрямовано на закріплення основних понять, фактів, операцій щодо використання художніх знань у навчальній діяльності майбутніх учителів музики; II - *оперативно-евристичний* – орієнтовано на актуалізацію необхідних знань, умінь і характеризується пошуком даних, а також усвідомленням професійної значимості інформації; III - *конструктивно-креативний етап* – передбачає знаходження нових ідей, актуалізації методологічних знань у вирішенні творчо-навчальних завдань.

Перший етап – **адаптивно-репродуктивний**, націлено на формування мотиваційно-інформаційного компонента художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

Цей етап спрямовано на закріплення основних понять, фактів, операцій щодо використання художніх знань у навчальній діяльності майбутніх учителів музики. Методичне забезпечення даного етапу складає інструментарій: *метод розширення інформаційного досвіду; метод активного обміну даних; метод висвітлення об'єкту та зорової активізації сприйняття; вокально-хорові вправи; метод необхідного доповнення даних; метод свідомого аналізу хорового твору; метод яскравого анонсу; метод встановлення емпіричних залежностей; метод супутнього пошуку; метод співставлення об'єктів для винайдення їх спільних і відмінних характеристик; метод зацікавлення особливостями позаурочної навчальної діяльності вчителя музичного мистецтва з учнями загальноосвітньої школи; метод аналізу конкретної ситуації* тощо.

Другий етап – **операційно-евристичний** – орієнтовано на актуалізацію необхідних знань, умінь майбутніх учителів музики і характеризується пошуком необхідних навчальних даних, а також усвідомленням професійної значимості інформації. Цей етап був спрямований на формування когнітивно-операційного та конструктивно-дослідницького компонентів. Реалізація цього етапу здійснювалась під час вивчення студентами циклу диригентсько-хорових дисциплін. Формування художньо-інформаційної компетентності студентів на даному етапі здійснювалось за допомогою розроблених методів, а саме: *методів контролю й самоконтролю; творчих завдань; методів художнього прочитання літературного тексту хорового твору; творчих завдань; методів швидкої побудови загального уявлення про шкільну пісню; метод штучного «вживлення»,* тощо.

Третій етап – **конструктивно-креативний**, спрямований на формування виконавсько-творчого компонента художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики, а також на формування їх здатності до творчого самовиявлення у виконавській вокально-хоровій діяльності. Методика третього етапу ґрунтується на розробленій системі таких методів як: *метод «Крок уперед»; метод «Пазли вокально-хорової роботи»; метод планування співацького розвитку учнів; метод елементів музичної критики; метод формування емоційної гнучкості; метод втілення художнього образу у вокально-хорові вправи; евристичні методи; імпровізаційні вправи, тощо.*

Розроблені етапи формувального експерименту були взаємопов'язані між собою і частково потребували паралельного використання. На кожному з етапів дослідно-експериментальної роботи було чітко сформовано мету, підібрано відповідні методи організації диригентсько-хорової діяльності майбутніх учителів музики, забезпечувався взаємозв'язок та взаємопроникнення усіх напрямків роботи, проводилося моніторингове дослідження отриманих даних.

Результати експериментальної роботи наприкінці формувального експерименту зафіксовані в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняння динаміки формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики контрольних та експериментальних груп

Рівні	Констатувальний зріз		Контрольний Зріз				Підсумковий Зріз			
	Студ.		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ	
	ст.	%	ст.	%	ст.	%	ст.	%	ст.	%
Низький	150	60	67	54,27	44	35,2	66	53,46	45	36
Середній	81	32,4	41	33,21	67	53,6	43	34,83	65	52
Високий	17	6,8	15	12,15	14	11,2	14	11,34	15	12

З таблиці значень χ^2 для рівня значущості $\alpha=0,05$ і кількості ступенів свободи $\nu=C-2-1=4$ визначаємо критичне значення статистики χ^2 .

Результати обчислення критерію χ^2 трьох компонентів для експериментальної та контрольної вибірки після проведення формувального експерименту наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Значення χ^2 для чотирьох структурних компонентів

Компонент	χ^2	χ^2 при $\alpha = 0,05$
Мотиваційно-пізнавальний	33,05	5,99
Когнітивно-операційний	19,81	
Конструктивно-дослідницький	20,03	
Виконавсько-творчий	20,87	

З таблиці видно, що значення чотирьох компонентів попадають в зону значущості $\chi^2 > \chi_{emp}^2$. Це є основою для відхилення нульової гіпотези експериментального дослідження.

Зазначимо, що прийняття альтернативної гіпотези уможлиблюють висунення ствердження про те, що дані вибірки мають статистично значущі відмінності. Враховуючи вищезазначене, можна стверджувати, що *запропонована методика формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики сприяє більш ефективному фаховому розвитку, ніж традиційна.*

Обробка отриманих результатів підсумкового контролю діагностування сформованості художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики постала підґрунтям для здійснення розподілу студентів на контрольну та експериментальну групи з подальшим віднесенням їх до високого, середнього та низького рівнів. Низький рівень сформованості художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики зафіксовано у контрольній групі у 53,46% студентів, у експериментальній - 36% студентів. Середній рівень виявлено у контрольній групі – 34,83%, в експериментальній - 52%. Високий рівень у контрольній групі становить 11,34% студентів, у експериментальній виявлено в 12 % досліджуваних. Отримані результати підтверджують перевагу експериментального навчання заснованого на поетапній методиці формування художньо-інформаційної компетентності студентів у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін.

Поряд із тим, виявлено позитивну динаміку щодо зросту рівнів сформованості за кожним компонентом художньо-інформаційної компетентності у студентів експериментальної групи, що свідчить про доцільність упровадження моделі формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики. Як результат, отримані дані свідчать про доцільність упровадження авторської методики у практику диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музики вищих педагогічних навчальних закладів.

Спираючись на вищезазначене, необхідно констатувати, що порівняльний аналіз вимірювань показників мотиваційно-пізнавального, когнітивно-операційного, конструктивно-дослідницького, виконавсько-творчого компонентів на початку і після проведеного експерименту свідчить, що педагогічний експеримент підтвердив гіпотезу експериментального дослідження.

Використання статистичних методів опрацювання отриманих даних під час експериментального дослідження включало також перевірку результативності застосування поетапної методики формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики у процесі диригентсько-хорової підготовки. Отримані результати уможливили доведення ефективності запропонованої авторської методики.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведене теоретико-методичне узагальнення та нове вирішення проблеми формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін, що знайшло відображення в обґрунтуванні авторської методики формування означеного феномена та її експериментальній перевірці. Проведене дослідження та виконання всіх поставлених у дисертації завдань дали змогу зробити такі висновки:

1. Сучасний стан відродження української державності вимагає не лише активної розбудови політично-економічної системи, а й проектує необхідність перебудови освітянської сфери. Це викликає необхідність переорієнтувати педагогічний процес, його спрямування на індивідуалізацію людини, узгодження її особистісного досвіду із загальним змістом освіти. Вищезазначене вимагає переосмислення змісту, методів і прийомів фахової підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. З цієї позиції формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики є вкрай важливим, адже основою компетентності вчителя є активне знання закономірностей розвитку особистості.

З урахуванням об'єктивних та суб'єктивних факторів формування художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів узагальнено досвід вивчення означеної проблеми, визначено місце диригентсько-хорового навчання у структурі підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до продуктивної роботи з учнями.

2. Сутнісні ознаки компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів полягають у можливості визначити, ідентифікувати та розв'язати, незалежно від контексту, проблеми, що характерні для художньо-музичної діяльності. Психолого-педагогічні складові компетентності вчителя включають специфіку засвоєння навчального матеріалу конкретними учнями у відповідності з віковими та індивідуальними характеристиками; соціально-психологічні (знання про особливості навчально-пізнавальної, творчої й комунікативної діяльності учнів); аутопсихологічні (знання про досягнення та недоліки власної фахової діяльності, особистісні та характерологічні особливості вчителя у професійній роботі). Дисципліни диригентсько-хорового циклу виділені нами як опорні у підготовці вчителя музики, адже вони сприяють формуванню якостей, які забезпечують можливість реалізації професійно-педагогічної діяльності (вокально-хорової, виконавської); створюють максимально сприятливі умови для практичної підготовки студентів до співацької роботи з творчими дитячими колективами.

Інформаційна компетентність майбутнього вчителя музики передбачає високий рівень розвитку наукового мислення, що спрямовується на організацію самостійної інформаційної діяльності на засадах системно-

цілісного, комунікативного, акмеологічного, проєктивного та творчого підходів. Основними функціями художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів визначено: культурологічну, комунікативну, оцінювальну, сугестивну, творчо-корекційну.

На основі проведеного аналізу розглянуто компетентність учителя музики як комплекс знань, умінь і навичок, що дозволяє кваліфіковано виконувати практичну діяльність. З цієї позиції художньо-інформаційна компетентність майбутнього вчителя музики трактуємо як складне, особистісне утворення, яке інтегрує в собі кооперативну, комунікативну, особистісну, когнітивну, рефлексивну, творчу компетенції, що базується на мікропроцесорній інформаційній техніці. У цілісному сприйнятті даного феномена перераховані види визначають рівень сформованості художньо-інформаційної компетентності у суб'єктів навчальної діяльності.

3. Реалізація вищезазначених підходів сприяла визначенню компонентної структури художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін, що складається з: мотиваційно-пізнавального, когнітивно-операційного, конструктивно-дослідницького, виконавсько-творчого підходів. *Мотиваційно-пізнавальний* компонент передбачає глибоку стабільну спрямованість особистісних уподобань студентів у руслі оволодіння ними художньою інформацією. *Когнітивно-операційний* компонент забезпечує ефективність дій щодо формування художньо-інформаційної компетентності, підвищує їх усвідомлення. *Конструктивно-дослідницький* компонент характеризує здатність студентів до конструктивного оцінювання мистецьких явищ, до корекції власної навчальної діяльності на диригентсько-хорових заняттях. *Виконавсько-творчий* компонент передбачає здатність студентів до художньо-досконалого втілення творчих знахідок у практичній діяльності в умовах реалізації педагогічної взаємодії на діалогічній основі, а також спроможність студентів до активізації та усвідомлення інноваційно-інформаційних освітніх тенденцій.

Критерієм мотиваційно-пізнавального компонента визначено міру позитивного ставлення до набуття власного художньо-інформаційного досвіду; критерієм когнітивно-операційного компонента є ступінь теоретико-прикладної готовності студентів до використання ціннісно-інформаційного досвіду; критерієм конструктивно-дослідницького компонента визначено міру критичного оцінювання художньої інформації, осмислення педагогічних дій студентів; критерієм виконавсько-творчого компонента є ступінь прояву артистизму студентів у виконавській діяльності та самостійності в музично-педагогічному інформаційному просторі та їх показники.

За результатами експериментальної роботи на констатувальному етапі експерименту визначені рівні сформованості художньо-інформаційної

компетентності майбутніх учителів музики у процесі диригентсько-хорової підготовки, а саме: високий, середній, низький.

4. Враховуючи основні чинники, що спонукають мистецьку освіту реалізувати принципи мистецької освіти та проектуючи пріоритетні напрями подальшого її розвитку, серед провідних принципів нами виокремлено наступні: інтегративності; опори на особистісно-фаховий досвід; індивідуалізації; забезпечення розвиваючого навчання; прогностичності. Розроблено методичну модель художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв, що від постановки мети до відбору підходів, принципів і ефективних методів художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики, становить повний технологічний цикл.

5. Педагогічні умови формування художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін охоплюють: *забезпечення системного вивчення художньої інформації; ефективну організацію художньо-інформаційного середовища; інтенсифікацію художньо-інформаційної діяльності на диригентсько-хорових заняттях.*

6. Застосування на етапі діагностики комплексної оцінки рівнів сформованості даного феномена дозволило засвідчити, що більшість студентів не досягали високого рівня, а зайняли позиції на середньому та низькому рівнях. Це дало підстави для застосування спеціально розробленої поетапної методики формування художньо-інформаційної компетентності у студентів.

Розроблена методика формування художньо-інформаційної компетентності орієнтована на впровадження у фахову підготовку майбутніх учителів музики системи, що складається з трьох етапів: I - *адаптивно-репродуктивний етап* – спрямовано на закріплення основних понять, фактів, операцій щодо використання художніх знань в навчальній діяльності майбутніх учителів музики; II - *оперативно-евристичний* – орієнтовано на актуалізацію необхідних знань, умінь і характеризується пошуком даних, а також усвідомленням професійної значимості інформації; III - *конструктивно-креативний етап* – передбачає знаходження нових ідей, актуалізації методологічних знань у вирішенні творчо-навчальних завдань.

Перший етап – *адаптивно-репродуктивний*, націлено на формування мотиваційно-інформаційного компонента художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. Цей етап спрямовано на закріплення основних понять, фактів, операцій щодо використання художніх знань в навчальній діяльності майбутніх учителів музики. Методичне забезпечення даного етапу складає: метод розширення інформаційного досвіду; метод активного обміну даних; метод висвітлення об'єкту та зорової активізації сприйняття; метод необхідного доповнення даних; метод свідомого аналізу хорового твору; метод яскравого анонсу; метод встановлення емпіричних залежностей; метод супутнього пошуку; метод співставлення об'єктів для винайдення їх спільних і відмінних

характеристик; метод зацікавлення особливостями позаурочної навчальної діяльності вчителя музичного мистецтва з учнями загальноосвітньої школи; метод аналізу конкретної ситуації тощо.

Другий етап – *операційно-евристичний* орієнтовано на актуалізацію необхідних знань, умінь майбутніх учителів музики і характеризується пошуком необхідних навчальних даних, а також усвідомленням професійної значимості інформації. Цей етап був спрямований на формування когнітивно-операційного та конструктивно-дослідницького компонентів. Реалізація цього етапу здійснювалась під час вивчення студентами циклу диригентсько-хорових дисциплін. Формування художньо-інформаційної компетентності студентів на даному етапі здійснювалось за допомогою розроблених методів, а саме: методів контролю й самоконтролю; творчих завдань; методів художнього прочитання літературного тексту хорового твору; творчих завдань; методів швидкої побудови загального уявлення про шкільну пісню; метод штучного «вживлення» тощо.

Третій етап – *конструктивно-креативний*, спрямований на формування виконавсько-творчого компоненту художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики, а також на формування їх здатності до творчого самовиявлення у виконавській вокально-хоровій діяльності. Методика третього етапу ґрунтується на розробленій системі таких методів як: метод «Крок уперед»; метод «Пазли вокально-хорової роботи»; метод планування співацького розвитку учнів; метод елементів музичної критики; метод формування емоційної гнучкості; метод втілення художнього образу у вокально-хорові вправи; евристичні методи; імпровізаційні вправи, тощо. Розроблені етапи формування експерименту були взаємопов'язані між собою і частково потребували паралельного використання. На кожному з етапів дослідно-експериментальної роботи було чітко сформовано мету, підібрані відповідні методи організації диригентсько-хорової діяльності майбутніх учителів музики, забезпечувався взаємозв'язок та взаємопроникнення усіх напрямків роботи, проводилося моніторингове дослідження отриманих даних.

7. Обробка отриманих результатів підсумкового контролю діагностування сформованості художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики постала підґрунтям для здійснення розподілу студентів на контрольну та експериментальну групи з подальшим віднесенням їх до високого, середнього та низького рівнів. Низький рівень сформованості художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики зафіксовано у контрольній групі у 53,46% студентів, у експериментальній - 36% студентів. Середній рівень виявлено у контрольній групі – 34,83%, в експериментальній - 52%. Високий рівень у контрольній групі становить 11,34% студентів, у експериментальній виявлено в 12 % досліджуваних. Отримані результати підтверджують перевагу експериментального навчання, заснованого на поетапній методиці

формування художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів розгляду проблеми формування художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін. Подальших наукових розвідок потребують питання формування інформаційної культури майбутніх учителів музики, вивчення досвіду творчого втілення зарубіжних ідей формування інформаційної культури учнів на практиці.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ВІДОБРАЖЕНО У ТАКИХ ПУБЛІКАЦІЯХ

1. Чжан Няньхуа. Процесуально-рівневий аналіз художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики /Чжан Няньхуа //Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. праць. – Вип. 19 (24). – К: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. - С. 68-72.

2. Чжан Няньхуа. Педагогічні умови формування художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів /Чжан Няньхуа //Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. праць. – Вип. 21 (26). – К: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. - С. 59-62.

3. Чжан Няньхуа. Виконавсько-творчий напрямок формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва /Чжан Няньхуа. //Гуманізація навчально-виховного процесу: Збірник наукових праць [за заг. ред. проф. В.І.Сипченка. – Вип. 3 (83). – Слов'янськ: ДДПУ, 2017. – С. 97-105.

4. Чжан Няньхуа. Структура художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів /Чжан Няньхуа. //Науковий часопис Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського: педагогічні науки: зб. наук. праць. – № 4 (59). – Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2017. - С. 224-228.

5. Чжан Няньхуа. Діагностика художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва /Чжан Няньхуа. /Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти: зб. наук. праць [гол. ред. проф. С.О.Омельченко; відп. ред. проф. Л.Г. Гаврілова. Наукове електронне видання. – Вип. 6. – Слов'янськ: ДДПУ, 2017. – С. 83-91.

6. Чжан Няньхуа. Сущность и содержание художественно-информационной компетентности будущих учителей музыки /Чжан Няньхуа. //Методичка пракса: часопис за наставу и учење [гл. уредник доц. др. Зорица Цветановић. – Број 4. – Београд: Учителски факултет у Вранью и «Школска книга» ДОО у Београду, 2017. – С. 403-409.

7. Чжан Няньхуа. Формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики на диригентсько-хорових заняттях /Чжан Няньхуа. //Сучасні проблеми виконавської підготовки викладачів мистецьких дисциплін: зб. матеріалів всеукр. науково-практ. конф. [заг. ред. проф. А.В. Козир; доц. К.О. Щедролоєвої. – Херсон: ХДУ, 2016. – С. 229-231.

8. Чжан Няньхуа. Системний підхід до формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики на диригентсько-хорових заняттях /Чжан Няньхуа. //Актуальні проблеми музичної освіти: історія, сьогодення і майбутнє. Зб. матеріалів всеукр. науково-практ. інтернет-конференції. – Херсон: ХДУ, 2017. – С. 150-153.

АНОТАЦІЇ

Чжан Няньхуа. Формування художньо-інформаційної компетентності студентів факультетів мистецтв у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Київ, 2017.

У дисертації досліджується проблема формування художньо-інформаційної компетентності майбутніх учителів музики, важливість якої визначена тим, що основою компетентності вчителя є активне знання закономірностей розвитку особистості. Інформаційна компетентність майбутнього вчителя музики передбачає високий рівень розвитку наукового мислення, що спрямовано на організацію самостійної інформаційної діяльності на засадах системно-цілісного, комунікативного, акмеологічного, проєктивного та творчого підходів.

Доведено ефективність формування художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін за умови впровадження авторської методики, яка забезпечує динаміку рівнів досліджуваної сформованості від низького до високого. Дана методика охоплює адаптивно-репродуктивний етап, який спрямовано на закріплення основних понять, фактів, операцій щодо використання художніх знань у навчальній діяльності майбутніх учителів музики; оперативно-евристичний, який орієнтовано на актуалізацію необхідних знань, умінь, що характеризується пошуком даних, а також усвідомленням професійної значимості інформації; конструктивно-креативний етап – передбачає знаходження нових ідей, актуалізації методологічних знань у вирішенні творчо-навчальних завдань. Практичним результатом впровадження розробленої та апробованої методичної моделі формування художньо-інформаційної компетентності майбутнього вчителя музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін є позитивна

динаміка зростання всіх структурних компонентів досліджуваного педагогічного явища, що дає підстави зазначити доцільність та перспективність її застосування для підвищення ефективності фахової підготовки майбутніх учителів музики у системі вищої музично-педагогічної освіти.

Ключові слова: художньо-інформаційна компетентність, студенти факультетів мистецтв, диригентсько-хорові дисципліни, структура, методична модель, фахова підготовка.

Чжан Няньхуа. Формирование художественно-информационной компетентности студентов факультетов искусств в процессе изучения дирижерско-хоровых дисциплин. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 - теория и методика музыкального обучения /Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова. - Киев, 2017.

В диссертации исследуется проблема формирования художественно-информационной компетентности будущих учителей музыки, важность которой определена тем, что основой компетентности учителя является активное знание закономерностей развития личности. Информационная компетентность будущего учителя музыки предполагает высокий уровень развития научного мышления, направленного на организацию самостоятельной информационной деятельности на основе системно-целостного, коммуникативного, акмеологического, проективного и творческого подходов.

Доказана эффективность формирования художественно-информационной компетентности будущего учителя музыки в процессе изучения дирижерско-хоровых дисциплин при условии внедрения авторской методики, которая обеспечивает динамику уровней исследуемой сформированности от низкого до высокого. Данная методика охватывает адаптивно-репродуктивный этап, направленный на закрепление основных понятий, фактов, операций по использованию художественных знаний в учебной деятельности будущих учителей музыки; оперативно-эвристический, который ориентирован на актуализацию необходимых знаний, умений, что характеризующееся поиском данных, а также осознанием профессиональной значимости информации; конструктивно-креативный этап - предусматривает нахождение новых идей, актуализации методологических знаний в решении творческо-учебных задач. Практическим результатом внедрения разработанной и апробированной методической модели формирования художественно-информационной компетентности будущего учителя музыки в процессе изучения дирижерско-хоровых дисциплин является положительная динамика роста всех структурных компонентов исследуемого педагогического явления, что дает основания отметить целесообразность и перспективность ее применения для

повышения эффективности профессиональной подготовки будущих учителей музыки в системе высшего музыкально-педагогического образования.

Ключевые слова: художественно-информационная компетентность, студенты факультетов искусств, дирижерско-хоровые дисциплины, структура, методическая модель, профессиональная подготовка.

Zhang Nyanhua. Formation of artistic and informational competence of students of art departments in the process of studying choral conducting disciplines. - Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Pedagogy in specialty 13.00.02 - Theory and Methods of Musical Training / The National Pedagogical University named after M.P. Dragomanova. - Kiev, 2017.

In the dissertation the problem of formation of the artistically-informational competence of future music teachers is studied, the importance of which is determined by the fact that the basis of the teacher's competence is active knowledge of the laws of personality development. The information competence of the future music teacher presupposes a high level of development of scientific thinking aimed at organizing independent information activity on the basis of a system-holistic, communicative, acmeological, projective and creative approaches.

The effectiveness of the formation of the artistic and information competence of the future music teacher in the process of studying the chorus-choral disciplines is proved, provided the author's methodology is implemented, which ensures the dynamics of the levels of the studied formation from low to high. This methodology covers the adaptive and reproductive stage aimed at consolidating the basic concepts, facts, operations on the use of artistic knowledge in the educational activity of future music teachers; operational-heuristic, which is focused on the actualization of the necessary knowledge, skills, which is characterized by the search for data, as well as awareness of the professional importance of information; constructive and creative stage - provides for the discovery of new ideas, actualization of methodological knowledge in solving creative and educational problems. The practical result of the introduction of the developed and approved methodological model for the formation of the artistic and information competence of the future music teacher in the process of studying choral and conductor disciplines is the positive dynamics of growth of all the structural components of the pedagogical phenomenon under study, which makes it worthwhile to note the expediency and prospects of its application for improving the effectiveness of vocational training for future teachers music in the system of higher musical and pedagogical education.

Key words: artistic and information competence, students of art departments, conductor and choral disciplines, structure, methodological model, vocational training.